ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 122, Kasım 2021, s. 421-443

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.52650>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
15.09.2021

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.11.2021

Öğr. Gör. Zeki Fırat DEMİRCİ

Harran Üniversitesi, Müzik Bölümü

dezefi@harran.edu.tr

Orcid: 0000-0001-7174-4400

Prof. Ülkü ÖZGÜR COŞKUN

Gazi Üniversitesi

uozgur@gazi.edu.tr

BAŞLANGIÇ KEMAN VE VİYOLA EĞİTİMİNDE BASILI PARMAK YÖNTEMİNE İLİŞKİN UYGULATICI GÖRÜŞLERİ

Öz

Başlangıç keman ve viyola eğitiminde, boş tel ile başlayan klasik öğretim yöntemi ile araştırmacının ortaya koyduğu, birinci parmak basılı halde başlayan ve tuşe üzerinde parmak temasının kesilmeden sürdürüldüğü basılı parmak yöntemi, doktora tezi bünyesinde deneysel olarak karşılaştırılmıştır. Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenimini sürdüren, mesleki eğitim olarak ilk yılında olan ve daha önce yaylı çalgı eğitimi almamış keman ve viyola öğrencilerinin oluşturduğu deney ve kontrol grupları, 1 eğitim-öğretim yılı boyunca deneysel işlem içerisinde yer almıştır. Deneysel işlemin tamamlanmasının ardından, uygulatıcı olan keman ve viyola eğitimcilerinin süreç içerisindeki gözlemleri paralelinde, basılı parmak yöntemine ilişkin görüşleri ortaya çıkarılarak bu araştırmanın konusu oluşturulmuştur. Görüşler; *yay çekme aşaması, tek tel üzerindeki çalışmalar ve tel geçiş çalışmaları* olarak üç ana başlık içerisinde irdelenmiştir. Bu başlıklar altında duruş-tutuş, parmak konumlandırma, parmak düşürme, temiz ses elde edebilme, çalgıya hakimiyet, sağ ve sol el eşgüdümü, ritmik ve tempoda çalabilme, sağ ele etki gibi çeşitli alt konularda basılı parmak yönteminin etkililik durumu, görüşler çerçevesinde ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Başlangıç keman ve viyola eğitiminde; hem yay çalışmaları aşamasında, hem tek tel üzerindeki çalışmalarda,

hem de tel geçiş çalışmalarında, basılı parmak yönteminin başarı sağlayabildiği uygulayıcılar tarafından belirtilmektedir.

Anahtar kelimeler: Keman ve viyola eğitimi, Başlangıç aşaması, Basılı parmak yöntemi.

INSTRUCTOR OPINIONS ON THE KEEPING FINGER METHOD IN BEGINNER LEVEL VIOLIN AND VIOLA TRAINING

Abstract

In beginner level violin and viola training, the classical teaching method starting with the empty string, and the keeping finger method, which is put forward by the researcher, starting with the first finger keeping and continues without interrupting the finger contact on the touch, were experimentally compared within the scope of the Ph.D. dissertation. The experimental and control groups consisting of violin and viola students continuing their education in the institutions providing vocational music education, currently attending the first year of their vocational education, and who have never received a stringed instrument education before, participated in the experimental process for a whole school year. After the completion of the experimental process, the subject of this research was formed by revealing the opinions of the violin and viola educators, being the instructors, on the keeping finger method in parallel with their observations within the process. The opinions were addressed under three main headings: *bow pulling stage*, *single string studies*, and *shifting studies*. Besides those headings, under various subheadings as well such as posture-hold, finger placement, finger dropping, getting clean tones, control over the instrument, right and left-hand coordination, rhythmical and up-to-tempo playing ability, and effect on the right hand; the effectiveness of the keeping finger method was tried to be revealed within the framework of the opinions. In the beginner level violin and viola training, it is expressed by the instructors that the keeping finger method can ensure success in both bow study and single string studies as well as in the shifting studies.

Keywords: Violin and viola education, Beginning phase, Keeping finger method.

GİRİŞ

Müzik eğitiminin alt boyutlarından biri olan çalgı eğitiminde, temel oluşturan durum; öğrenenin müzik yeteneği üzerine inşa edilen *teknik beceri eğitimi* sürecinin, *çalışma* odağında var olmasıdır. Bireysel çalışma ve teknik beceri eğitimi süreci, birbirleri ile ilişkilidir ve birbirlerini tamamlayan bir özellik taşımaktadırlar. İki ana yapıyı oluşturan bu birliktelikte, çalışma konusu öğrenen ile ilişkilidir. Ancak en önemli ve farklı yaklaşımlar ile gelişimini sürdürmekte olan konu ise, öğretene ile ilişkili olan teknik beceri eğitimi sürecidir. Bu süreç içerisinde yer alan doğru uygulamalar, çalgı eğitiminin kalitesini de belirlemektedir. Yaylı çalgı eğitimi süreci de yüz yıllardır var olan ve sürekli gelişimini sürdüren bir yapıdadır. Her çalgıda olduğu gibi yaylı çalgı ailesi içerisinde yer alan viola da braccio olarak tanımlanan kol viyolleri, yani günümüzdeki keman ve viyola çalgıları da kendine özgü eğitim ve öğretim boyutları olan çalgılardır.

Keman ve viyola eğitimi sürecinde izlenen yöntem baktığımızda, klasik öğretim yöntemi kavramıyla tanımlayabileceğimiz durum, duruş ve tutuş aşamasının ardından öncelikle boş tel üzerinde yay çalışmalarının yapılmasıdır. “Yaylı çalgılar ailesinden olan keman ve viyola çalgılarında ilk ses üretme çalışmaları, yayın boş tellere sürtünmesi ile sağlanmaktadır...” (Fayez, 2001). Yay, beşli aralıklarla akortlanan teller üzerinde doğru bir şekilde sürtünmesini sağladıktan ve yayın kullanım alanlarına göre çeşitli çalışmaların tamamlanmasından sonra çalıcı, sol el parmakları ile beşli aralık içinde saklanan sesleri ortaya çıkarmak durumundadır. Sol elin devreye girdiği bu aşamadan sonra, tek tel üzerinde parmak konumlandırma ve düşürme çalışmalarının başladığını görebiliriz. Boş telin kılavuz alınarak boş tel-birinci parmak ilişkisi ile başlayan bu süreç, diğer parmakların eklenmesiyle devam etmektedir. Klasik öğretim yöntemi olarak anacağımız bu yapı içerisinde; hem yay çalışmalarında, hem tek tel üzerindeki çalışmalarda, hem de tel geçiş çalışmalarında “boş teller” kılavuz ses olarak karşımıza çıkmaktadır. Başlangıç keman ve viyola eğitimi için yazılmış metotlarda da karar seslerinin boş tele ait sesler olduğu açıkça görülmektedir. Genel yaklaşımın bu şekilde olduğunu kanıtlayan ilk durum; “The Journal of Academic Social Science Studies” dergisinde çıkan “Ulusal ve Uluslararası Alandaki Başlangıç Viyola Metot Kitaplarının İncelenmesi” adlı makalede görülmektedir. Araştırmaya göre; başlangıç metot kitaplarının yüzde 31,25 ile Re majör’ü ilk ton olarak kabul ettiği, bunu sırasıyla yüzde 25 ile Sol majör, yüzde 18,75 ile Do majör’ün izlediği belirlenmiştir. İncelenen başlangıç metot kitaplarında ilk ton öğretiminde en fazla Re majör’ün tercih edildiği ve başlangıç metot kitaplarının % 25’inde herhangi bir ton öğretimi yapılmadığı saptanmıştır (Ece vd., 2013). Bu duruma göre, viyola için yazılmış başlangıç metot kitaplarının toplam olarak %75’inde, karar seslerinin boş tellere ait sesler olduğu, kalan %25’lik kısımda ise, ton öğretiminin yapılmadığı ancak buradaki çalışmalarda ton öğretimi yapılması bile, eğitime boş tel ile başlandığı görülmektedir. Bunun dışında, Albuz’un “Başlangıç Viyola Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin İncelenmesi, Sınanması ve Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, parmak düşürme çalışmalarına ait bölümde çeşitli metotlardan örnekler vermiştir (1995, s.60). Buradaki örneklerde viyola metotlarına ait çalışmaların yanı sıra keman metotlarından aktarılan çalışmalar da bulunmaktadır. İncelenen etüt ve alıştırılmalarda, boş tellerin ana gövdeyi oluşturduğunu görebilmekteyiz. Keman eğitim ve öğretimine baktığımızda ise, başlangıç keman metotları, viyola metotları gibi boş tel üzerine dayandırılmıştır. Kemanda boş teller olan “mi, la, re, sol” tellerini düşündüğümüzde ve başlangıç metotlarından O. Sevcik, M. Crickboom, A. Seybold, F. Hermann, S. Suzuki, P. Rolland, J. Joachim - A. Moser, C. Thomson - F.A.Gevaert, G. Eberhart, M. Bang, E. Günay - A. Uçan, Ö. Can gibi besteci ve eğitimcilerin keman metotlarına baktığımızda da, birinci pozisyonda dayanak noktasının boş teller olduğunu söyleyebiliriz.

İki çalgıda da gözlenen bu süreci şu şekilde özetleyebiliriz: Keman ve viyola eğitiminde ilk olarak sol ele ihtiyaç duymadan, boş tellerde ses üretiminin yapılma durumu görülmektedir. Burada yay tutan “sağ el” ile sesleri yönlendiren el olan “sol el” çalgı tekniğine ait olan görevleri ancak belli bir zaman diliminden sonra paylaşmışlardır. Bir başka deyişle, sol el davranışları, eğitim sürecinin ertelenmiş olan davranışları olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine başlangıç keman ve viyola metotlarını baz aldığımızda, parmak konumlandırma ve düşürme uygulamalarında; karar seslerinin boş tellere ait sesler olduğu ve başlangıç öğretim yönteminin “boş teller” üzerine kurulmuş olduğu söylenebilir.

Yay çekme sürecinde sol elin etkisiz duruma geçmesi ve ardından parmak düşürme işleminde boş telin sıkça kullanılması ile sol el parmaklarının tuşe temasını yitirmesi; çalgıya yeni

başlayan kişinin duruş ve tutuşunu etkileyebilir. Nasıl ki yürümek için ilk adımlarını atan bir bebeğin dayanak noktası olacak dış destek, bir ebeveyn eli ya da bir yürüteç ise; çalgı çalmaya yeni başlayan bir bireyin de; tutuşunun, parmak konumlandırmasının ve parmak düşürme davranışlarının doğru olabilmesi için dayanak noktası olacak bir parmağa ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Üst pozisyonlara baktığımızda doğru çalım için dayanak noktası birinci parmağıdır. Hakioglu (2018)'nin belirttiği gibi “Üst pozisyonlarda çalma söz konusu olunca, birinci parmağın rolü pozisyonu korumasıdır.” (s. 432). Bir pozisyonun hangi pozisyon olduğunu bildiren şey, birinci parmağın tuşede nereye basacağı ile ilgilidir. Birinci parmak, pozisyonu isimlendiren parmak özelliğindedir. “Birinci parmak herhangi bir telde ilk notaya bastığı zaman buna birinci pozisyon denir. Birinci parmak herhangi bir telde dördüncü notaya basarsa buna dördüncü pozisyon denir...” (Sevsay, 2015, s.7-8). Ancak üst pozisyonlarda dayanak noktası birinci parmak olmasına rağmen, temel değerlerin alındığı birinci pozisyonda dayanak noktasının boş tel olduğu görülmektedir. Klasik öğretim yönteminde temel pozisyonda, kılavuz sesin boş tele ait ses olması sadece ses kontrolü için önemlidir. Ancak ses üreten tüm parmakların tuşeye temas etmemesi sonucunda, çalgı ile çalıcı arasındaki bağ koparak sol elin koordinasyonunu kaybetmesi durumunu yaratabildiği düşünülmektedir. Bu şekilde çalıcının çalgı ile arasındaki tek temas noktası, başparmak ile işaret parmağı arasındaki el boşluğudur. Başlangıç aşamasında sıkça boş tel kullanımı sonucunda, birinci parmağın etkisizleştirilmesi ile çalgı duruş ve tutuşunun bozulması, parmak konumlandırma işleminin dengesini kaybetmesi, çalgıyı taşıma içgüdüğü ile bileğin bükülmesi ve parmakların havaya kalkmasına sebep olacak denge yitiminin ortaya çıkması düşüncesi ve gözlemi, yeni bir başlangıç öğretim yönteminin araştırılmasına dayanak oluşturmıştır.

Çalgı eğitiminin bir kolu olan yaylı çalgı eğitiminde, boş tel kullanmadan nasıl bir eğitim yapılabileceği, ilerideki süreçte boş telin koşullu olarak nasıl kullanılabileceği ve yapılacak bu eğitimin nasıl sonuç vereceği düşünülmüştür. Bu amaçla, keman ve viyola eğitiminde, başlangıç aşamasına yönelik bu yeni yöntemle ilişkin gözlem ve görüşlerin belirlenmesi önem kazanmaktadır. Bu nedenle, deney süreci tamamlanmış olan basılı parmak yöntemi, süreci yürüten uygulayıcı öğretmenler açısından nasıl bir yöntemdir sorusu, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Tüm bu açıklamalar ışığında klasik öğretim yöntemi ile basılı parmak yönteminin açıklanması yerinde olacaktır.

Klasik Öğretim Yöntemi

Konu bütünlüğü çerçevesindeki anlamına baktığımızda, “alışılmış, kökleşmiş” olarak tanımlanan klasik kelimesi, (TDK, 2019) yapılan bir işin, eylemin, nesnenin; alışılmış, kökleşmiş metotlara göre yapılması ve sonuçlanan bir işin, eylemin, nesnenin; alışılmış, kökleşmiş bir yapıda var olmasıdır. Klasik kelimesinin TDK Türkçe sözlükteki konu ile ilgili diğer bir anlamı ise, “sanatta kuralcı” anlamıdır. (TDK, 2019). Bu tanımlamalara baktığımızda; alışılmış, kökleşmiş, olgunun gerektirdiği kurallar çerçevesinde olan her şeyi klasik başlığı altında ele alabiliriz. Yöntem kelimesi ise; bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem, prosedür, politika ve bilimde belli bir sonuca erişmek için bir plana göre izlenen yol, metot olarak tanımlanmıştır. (TDK, 2019). Eğitim ve öğretim alanlarında da belli sonuçlara erişebilmek için izlenen yol ve metotlar bulunmaktadır.

Müzik eğitiminin bir parçası olan çalgı eğitiminde ve buna bağlı olarak yaylı çalgılar ailesinden olan keman ve viyola eğitiminde belli sonuçlara erişmek adına izlenen yollar ve metotlar bulunmaktadır. Bunlar, eğitim öncesinde ve eğitim sürecindeki öğretim yöntemleridir.

Araştırmanın odak noktası, eğitim süreci içerisindeki davranışlardır. Buradan hareketle, başlangıç keman ve viyola eğitiminde farklı öğretim yöntemleri olmasına rağmen, bu farklı yöntemlerin dayanak noktasının boş tel olduğu ve yöntemlerin boş teller üzerine kurgulandığı görülmektedir. İzlenen bu yöntem; alışılmış, kökleşmiş bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Alışılmış, kökleşmiş olan yöntemi tanımlamak için de “klasik öğretim yöntemi” tanımı araştırmada kullanılmıştır. Basılı parmak yönteminde ise, tuşe temasının kesilmemesinden hareketle, hem yay çekme aşamasında hem de parmak düşürme davranışlarında birinci parmak dayanak noktası olarak ele alınmaktadır.

Basılı Parmak Yöntemi

Basılı parmak yöntemi, başlangıç keman ve viyola eğitiminde tuşe üzerinde parmak temasının kesilmeden sürdürüldüğü ve sol elde birinci parmağın dayanak noktası olduğu bir yöntemdir. İlk yay çalışmalarında ve tek tel üzerindeki çalışmalarda boş tel kullanılmadan sürdürülen bir yöntemdir. Boş tel sadece tel geçiş çalışmaları aşamasında iki telden herhangi birinde herhangi bir parmağın basılı kalması koşulu ile kullanılabilir. Basılı parmak yönteminde üst pozisyonlarda olduğu gibi dayanak noktası birinci parmağıdır. Yani birinci parmak, kılavuz parmak özelliği taşımaktadır ve diğer parmakları toparlayıcı görev üstlenmektedir. Bu yöntemde; sol el davranışlarında doğru becerilerin kazandırılması, iki elin de en baştan itibaren eşgüdümlü bir şekilde eğitim sürecine başlaması ve bu süreçte var olabilecek güçlüklerin azaltılması ya da ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

Basılı parmak yöntemindeki çalışmalar; yay çalışmaları, parmak konumlandırma-düşürme çalışmaları (tek tel üzerindeki çalışmalar) ve tel geçişi çalışmaları olarak üç bölümde yapılmaktadır. Birincisi, duruşun ve çalgı-yay tutuşunun öğretilmesinin ardından yay çekme çalışmalarının yapılmasıdır. Burada ilk olarak ilgili teldeki (II. tel) boş tele ait ses öğrenciye duyurulur. Temiz ses elde edilebilmesi için bu gerekli bir uygulamadır. Bu sesin ardından, sol el parmakları tuşe üzerinde konumlandırılır ve birinci pozisyonda birinci parmak ilgili tel üzerine düşürülür. Yay çalışmaları birinci parmak basılı durumda yaptırılır. Böylece sağ elin yanında sol el de çalma işlemine katılır ve çalma işleminde sol ele ait davranışlara giriş yapılarak sol el davranışlarının ötelenmemesi sağlanmış olur. Öğrencinin çalgı tutuşunu benimsemesi, çalgıyla özdeşleşmesi düşünülerek çalma için gerekli olan sağ ve sol el eş güdümü de sağlanabilmektedir. Tüm yay çalışmaları, birinci parmak basılı bir şekilde yaptırılır ve çalma sırasında oluşabilecek yanlış davranışlar düzeltilerek öğretim süreci devam ettirilir.

İlgili telde yay çalışmalarının ardından ikinci kısımda, tek tel üzerindeki çalışmalara geçilir. Burada da kılavuz parmak birinci parmağıdır. Birinci parmakla beraber ikinci parmak açık konumda ilgili tele düşürülür ve yalnızca birinci ve ikinci parmağa ait sesler seslendirilir. Farklı sürelerde ve farklı yay alanlarında gerekli çalışmalar yaptırılır. Üçüncü ve dördüncü parmakların düşürülmesi işlemi de aynı biçimdedir. Bu parmaklar düşürülürken de, birinci parmak, kılavuz parmak durumundadır. İlgili telde parmak düşürme çalışmaları tamamlandıktan sonra bir sonraki telde de (III. tel) aynı süreç uygulanır. Tel üzerinde yapılacak bu çalışmalarda boş tel kullanılmaz. Boş tel sadece ilgili alıştırma ya da etüdün çalınmasına başlamadan önce ve ilgili alıştırma ve etüdün bitiminden sonra ses temizliğinin kontrol edilmesi amacıyla öğrenciye duyurulur.

Üçüncü kısımda tel geçiş çalışmaları yer almaktadır. Bu aşamada sol el parmaklarıyla II. ve III. teller üzerinde çalışmalar yapılır. Tel geçiş çalışmalarındaki aşamalar;

- II. telde hareket - III. telin boş tel olarak kullanımı,
- III. telde hareket - II. telin boş tel olarak kullanımı ve
- İki telde hareket şeklinde tasarlanmıştır.

Geçiş çalışmalarında, herhangi bir tel üzerinde basılı bir parmağın olması koşuluyla diğer tel boş tel özelliğinde kullanılır. Burada öncelik verilmesi gereken şey, hangi telde olursa olsun, boş telin kullanılmasına karşılık, diğer tel üzerinde herhangi bir parmağın basılı kalarak tuşe temasının kesilmemesidir.

YÖNTEM

Bu araştırma, başlangıç keman ve viyola eğitiminde boş tel kaynaklı klasik öğretim yöntemi ile basılı parmak yöntemini karşılaştırmalı olarak öğrencileri üzerinde denemiş olan keman ve viyola öğretmenlerinin görüşlerini içermektedir. Bu görüşlere ulaşabilmek için uygulamalar ekseninde basılı parmak yöntemi ile ilişkili olarak, yöntemin felsefesine uygun deneysel süreç metodu oluşturulmuştur. Bu metot, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar olan güzel sanatlar liselerinde ve üniversite eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalında, daha önce yaylı çalgı eğitimi almamış ve eğitiminin ilk yılında olan öğrencilerden oluşturulan keman ve viyola deney grupları üzerinde uygulanmıştır. Klasik öğretim yöntemi ile basılı parmak yönteminin karşılaştırılması için, deney grubu haricinde yine aynı şekilde daha önce yaylı çalgı eğitimi almamış ve ilk yılında olan öğrencilerden bir kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubu basılı parmak yöntemi ile, kontrol grubu ise klasik öğretim yöntemi ile 2020-2021 eğitim-öğretim yılı boyunca uzaktan eğitim kapsamı içerisinde uygulamayı sürdürmüştür. Sürecin sonlanması ardından uygulayıcı olan eğitimciler, basılı parmak yöntemine yönelik görüşlerini yansıtabilmişlerdir. Bu yanı ile araştırma, deneysel süreci yürütmüş ve tamamlamış olan uygulayıcı öğretmenlerin görüşlerini yansıttıkları nitel bir araştırma özelliğindedir.

Katılımcı Grup:

Araştırmada katılımcı grup, güzel sanatlar liseleri ile üniversite müzik eğitimi anabilim dalında görev yapan ve çalışma grubunda yer alan keman ve viyola öğretmenleridir. Bu seçimde bazı öğrencilerin daha önce yaylı çalgı eğitimi almasından dolayı, bu türde olan öğrenciler ve ilgili öğretmenleri, başlangıç eğitimine yönelik olan bu çalışmada kapsam dışında tutulmuştur. Bu sebeple Ankara, Muğla ve Şanlıurfa Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 2'si keman ve 3'ü viyola, toplam 5 öğretmen ve Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan 2'si keman ve 1'i viyola, toplam 3 öğretim elemanı olmak üzere, 8 eğitimci katılımcı grubu oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması:

Basılı parmak yöntemine yönelik, uygulayıcı olan eğitimcilerin görüşlerinin alınması için, üç (3) ana başlık ile ele alınan keman ve viyola eğitimi süreci dikkate alınarak yine aynı başlıklar altında yer alan sorularla bir anket oluşturulmuştur. Ayrıca kişisel bilgiler ve eklentiler bölümü de eklenmiştir. Anket, alan uzmanı olan 3 öğretim üyesine iletilmiş ve geçerlilik durumu saptanmıştır. Bu saptama sonucunda tüm alan uzmanları anket sorularının geçerliliğini doğrulamışlardır. Çalışma, katılımcı grup ile ayrı ayrı yapılan telefon görüşmeleri aracılığı ile gerçekleştirilmiş ve veriler bu aşamalar sonucunda elde edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi:

Araştırmadan elde edilen nitel veriler betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Kişisel Bilgiler

Tablo 1. Kişisel Bilgiler Tablosu

Mezun olunan kurum türü		
Eğitim Fakültesi	Konservatuvar	
8	0	
Çalıştığı kurum		
Güzel Sanatlar L.	Müzik Eğt. A.D.	
5	3	
Öğretmenlikteki hizmet süresi		
1-5 yıl	6-10 yıl	11 yıl ve üzeri
0	3	5

Çalışılan kurumdaki hizmet süresi		
1-5 yıl	6-10 yıl	11 yıl ve üzeri
3	3	2
Uzmanlık alanı		
Keman	Viyola	
5	3	
Verilen çalgı dersleri		
Keman	Viyola	Her ikisi
4	3	1

Katılımcı gruba ait demografik bilgilere bakıldığında, tüm eğitimcilerin eğitim fakültesi mezunu olduğu göze çarpmaktadır. Bu bilgilere göre araştırma, formasyon eğitimi almış eğitimcilerin görüşlerinin olduğu bir araştırma çıkarımını bize sağlamaktadır.

Çalışılan kurumlara baktığımızda, güzel sanatlar lisesi ve üniversite müzik eğitimi anabilim dalında görev yapan eğitimcileri görmekteyiz. Bu verilere göre araştırma, mesleki müzik eğitimi verilen ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında görev yapan eğitimcilerin görüşlerini yansıtmaktadır.

Eğitimcilerin hizmet süreleri, iki ayrı başlık içerisinde toplanmıştır. Bunlar; eğitimdeki hizmet süreleri ve çalışılan kurumdaki hizmet süreleridir. Bu ayrımın yapılmasının sebebi, mesleksi deneyimin, hangi tür müzik eğitimi kapsamında ne kadar süredir yapılıyor olmasını ortaya çıkarmaktır. Öğretmenlikteki hizmet sürelerine bakıldığında, tüm eğitimcilerin deneyimli oldukları sonucunu çıkarabiliriz. Çalışılan kurumdaki hizmet sürelerine baktığımızda ise, her beş yıllık deneyim içerisinde de eğitimcilerin bulunduğunu görmekteyiz.

Uzmanlık alanı tablosunu incelediğimizde, 5 keman eğitimcisini ve 3 viyola eğitimcisini görmekteyiz. Verilen çalgı derslerine baktığımızda ise, uzmanlık alanı keman olan 1 eğitimcinin viyola dersini de yürüttüğü görülmektedir. Bunun dışında 7 eğitimcinin kendi uzmanlık alanı olan dersi sürdürdüğü anlaşılmaktadır.

Kişisel bilgilere ilişkin bulgular ve yorumlardan sonra, araştırmamızın ana öbeğini oluşturan ve üç (3) başlık halinde yer alan kısım şu şekilde oluşturulmuştur:

Uygulayıcı olan eğitimcilerin, basılı parmak yöntemi;

- a) Yay çekme aşamasına yönelik görüşleri,
- b) Tek tel üzerindeki çalışmalara yönelik görüşleri ve
- c) Tel geçiş çalışmalarına yönelik görüşleridir.

Uygulayıcı olan eğitimcilerin basılı parmak yöntemine ilişkin eklemek istedikleri ve yöntemin uygulanabilirliği üzerine açık uçlu olarak ortaya koyduğu görüşler de ek bölümde yer almaktadır.

A. Yay Çekme Aşamasına Yönelik Görüşler

1. Basılı parmak yönteminde, birinci parmak basılı olarak yay çekme çalışmalarının yapılması, sol el duruş ve tutuşu olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 6 eğitimci tamamen, 2 eğitimci ise büyük ölçüde sol el duruş ve tutuşu desteklediği görüşündedir.

Grafik 1. Yay çekmede sol el duruş-tutuş grafiği

Yay çekme aşamasında, klasik öğretim yönteminde boş tel üzerinde yapılan bu durum, basılı parmak yönteminde birinci parmak basılı halde yaptırılmaktadır. Uygulayıcı olan keman ve viyola eğitimcilerinin, süreç içerisindeki gözlemlerine dayanarak verdikleri cevaplara baktığımızda; birinci parmak basılı şekilde yay çekme çalışmalarının yapılması, sol el duruş ve tutuş açısından önemli bir katkıyı ortaya koymaktadır.

2. Basılı parmak yönteminde, birinci parmak basılı olarak yay çekme çalışmalarının yapılması, sol el parmak konumlandırma davranışlarını olumlu yönde etkilemiş midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında, 6 eğitimci tamamen, 2 eğitimci ise büyük ölçüde parmak konumlandırma davranışını desteklediği görüşündedir.

Grafik 2. Yay çekmede parmak konumlandırma grafiği

Birinci parmak basılı olarak yay çekme çalışmalarının yapılması, sol el parmak konumlandırma davranışlarında, önemli ölçüde bir başarının kazanıldığını bize göstermektedir. Birinci parmağın basılı olması, diğer parmakları toparlayıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda birinci parmak, tuşe üzerindeki konumlandırma işlemine etki eden bir yapıya sahiptir. Boş tel üzerinde dayanak noktası olmayan çalıcının, birinci parmak sayesinde bir dayanak noktası bulduğunun kanıtı olan bu durum, diğer üst pozisyonlarda kılavuz olarak alınan birinci parmağın, I. pozisyonda da kılavuz alınabileceğini ortaya koyması, araştırmanın en önemli sonuçlarından biri olma özelliğini de taşımaktadır.

3. Basılı parmak yönteminde, yay çekme çalışmalarının birinci parmak basılı durumda yapılması, **sağ el yay davranışlarını olumsuz yönde** etkilemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında 2 eğitimci, bu durumun az oranda etki gösterdiğini, 6 eğitimci ise sağ el yay davranışına olumsuz hiçbir etkinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Grafik 3. Yay çekmede sağ ele negatif etki grafiği

Birinci parmak basılı olarak yay çalışmalarını yapılması, sağ ele yani yay tutan ele ağırlıklı olarak olumsuz bir etki göstermediğini, bu durumun başlangıç keman ve viyola eğitiminde basılı parmak yönteminin kullanılabilir bir yöntem olduğu görüşünü ortaya koymuştur. Böylece yöntemin, farklı ve yeni bir yöntem olarak yaylı çalgı eğitiminde kullanılıp uygulanabileceği düşünülmektedir.

4. Yay çalışmalarında sağ ve sol elin birlikte kullanılması sonucunda, basılı parmak yönteminin **eş güdümlü bir çalma durumunu** ne ölçüde ortaya çıkardığına yönelik görüşlere bakıldığında, katılımcı grubun hepsinin basılı parmak yöntemi ile yay çalışmalarının yapılmasının, eşgüdümlü bir çalma durumunu tamamen sağladığı görüşünde birleştiği görülmektedir.

Grafik 4. Yay çekmede eşgüdüm grafiği

Keman ve viyola çalımında çok önemli olan, sağ ve sol elin eşgüdüm halinde hareket edebilmesi, boş tel ile başlayan klasik öğretim yönteminde belli bir süre sonra karşılaşılabilen

bir durumdur. Eşgüdümün sağlanabilmesi için öncelikle sağ ele ait yay davranışlarının kazanılması, ardından ise sol ele ait davranışlara geçilmesinin beklenmesi gerekmektedir. Ancak birinci parmak basılı halde başlayan basılı parmak yöntemi ise, çalgıda ses üretmeye başlanan ilk andan itibaren sağ ve sol el eşgüdümünü sağlayabilmektedir.

B. Tek Tel Üzerindeki Çalışmalara Yönelik Görüşler

1. Basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda boş tel kullanılmaması, **sol el duruş-tutuş** açısından olumlu bir sonucu ortaya çıkarmakta mıdır? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 6 eğitimci tamamen, 2 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 5. Tek tel üzerinde sol el duruş-tutuş grafiği

Uygulamacı olan keman ve viyola eğitimcilerinin görüşlerine göre; basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda boş telin yer almaması, bununla birlikte tek tel üzerindeki bu çalışmalarda kılavuz parmağın birinci parmak olması sonucunda, çalgı eğitimine yeni başlamış bir bireyin, çalgı ile temasının arttığını ve böylece sol el duruş ve tutuşunun daha olumlu bir şekilde yapılabildiğini söyleyebiliriz. Boş tel kullanımı sonucunda dört parmağın da çalgıyla olan teması kesilmektedir. Çalgı eğitimine yeni başlamış olan bir kişinin çalgıya hakim olma ve çalgıyı taşıma iç güdüsü ile bileğini bükebildiği ve çalgı eğitimi için en temel davranış olan tutuşunu bozabildiği gözlenmektedir. Uygulamacı olan eğitimcilerin de görüşlerine baktığımızda, basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda boş telin kullanılmaması, duruş ve tutuş açısından olumlu bir durumu ortaya koyabilmektedir.

2. Basılı parmak yönteminde tek tel üzerindeki çalışmalarda karar seslerinin birinci parmağa ait olması, **sol el parmak konumlandırma**ı olumlu yönde etkilemiş midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 5 eğitimci tamamen, 3 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 6. Tek tel üzerinde parmak konumlandırma grafiği

Bu verilere göre, tek tel üzerinde karar sesinin birinci parmak olması sonucunda, birinci parmağın diğer parmakları toparlayarak kılavuz parmak özelliği gösterdiğini, çalıcının diğer parmaklarını da tuşe üzerinde tutmak zorunda kaldığını dile getirebiliriz. Bu durumda birinci parmağın, sol el parmak konumlandırma davranışında önemli bir etki gösterdiği düşünülebilir.

3. Basılı parmak yönteminde, birinci parmağın karar ses olması, **sol el parmak düşürme davranışlarını** olumlu yönde etkilemiş midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 5 eğitimci tamamen, 3 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 7. Tek tel üzerinde sol el parmak düşürme grafiği

Bu verilere göre, tek tel üzerinde karar sesinin birinci parmak olması, diğer parmakları toparlayarak kılavuz parmak özelliği gösterdiğini, çalıcının parmak konumlandırmada olduğu gibi, parmak düşürme davranışını da desteklediğini görmekteyiz.

4. Basılı parmak yönteminde, birinci parmağın karar ses olması, **temiz ses elde etmede** olumlu bir sonucu ortaya çıkarmış mıdır? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 4 eğitimci tamamen, 4 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 8. Tek tel üzerinde temiz ses elde etme grafiği

Keman ve viyola eğitiminde, temiz ses elde edilebilmesi için tutuş, parmak konumlandırma ve düşürme davranışlarının doğru bir şekilde yapılması önemlidir. Tek tel üzerindeki çalışmalarda; duruş-tutuş, parmak konumlandırma ve düşürme davranışlarının başarılı bir şekilde gerçekleşmesi, temiz ses elde etmede de kendini göstermiştir. Yöntemde boş tel kullanmama ve birinci parmağın karar ses olması, aralıkların daha iyi hesaplanarak temiz ses elde etmede başarılı bir sonucu ortaya çıkardığı düşünülebilir.

5. Basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda boş tel kullanılmaması, **ritmik çalabilme** açısından olumlu bir sonucu ortaya çıkarmakta mıdır? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 5 eğitimci büyük ölçüde, 3 eğitimci ise kısmen yanıtlarını vermiştir.

Grafik 9. Tek tel üzerinde ritmik çalabilme grafiği

Grafiğe bakıldığında tek tel üzerindeki çalışmalarda, boş tel kullanılmadan sürdürülen basılı parmak yöntemi eğitimi, ritmik çalabilme açısından olumlu bir sonucu ortaya koymaktadır. Buradaki en büyük etkinin de, yine birinci parmağın tel üzerinden hiç kalkmayarak, diğer parmakların tuşe üzerinde tutulmasını sağlaması ve parmak konumlandırma ve düşürmede ortaya koyduğu olumlu durumu, ritmik çalabilme davranışına da yansıtabilmesi olarak yorumlanabilir. Kısmen olarak verilen yanıtlar incelendiğinde ise, başlangıç aşaması için tasarlanan bu eğitim sürecinde; birlik, ikilik ve dörtlük nota değerleri yer almaktadır. Bu nedenle ritmik çalabilme açısından daha fazla bir değerlendirme oluşturabilecek sekizlik ve onaltılık gibi nota değerlerinin olmayışı, ritmik çalabilme açısından kısmen olarak değerlendirilebilecek bir sonucu çıkarmış olabilir.

6. Basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda boş tel kullanılmaması, **tempoda çalabilme** açısından olumlu bir sonucu ortaya çıkarmakta mıdır? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; ritmik çalabilme verileri gibi yine 5 eğitimci büyük ölçüde, 3 eğitimci ise kısmen yanıtlarını vermiştir.

Grafik 10. Tek tel üzerinde tempoda çalabilme grafiği

Buradaki sonucun da yine birinci parmağın diğer parmakları tuşe üzerinde tutması ve parmak konumlandırma ve düşürmede ortaya koyduğu olumlu durumu, tempoda çalabilme davranışına da yansıtabilmesi olarak yorumlanabilir. Yine kısmen olarak verilen yanıtlar incelendiğinde; başlangıç aşaması için tasarlanan bu eğitim sürecinde, farklı hızlarda bir değerlendirme oluşturabilecek durumun olmayışı, tempoda çalabilmeyi kısmen etkilemiş olabilir.

C. Tel Geçiş Çalışmalarına Yönelik Görüşler

1. Basılı parmak yöntemi iki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **çalgıya hakimiyeti** olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 7 eğitimci tamamen, 1 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 11. Tel geçiş çalışmalarında çalgıya hakimiyet grafiği

Tel geçiş çalışmaları, keman ve viyola eğitimi kapsamında önemli bir davranış bütünüdür. Klasik öğretim yönteminde, çalıcının sağ ele yoğunlaşması neticesinde, sol ele ait davranışlar ikinci planda kalabilmektedir. Bu durum sonucunda, çalgıya hakimiyet de zayıflayabilmektedir. Ancak basılı parmak yönteminin iki ana ilkesinden biri olan tuşe temasının kesilmemesi ilkesi neticesinde, bir telin boş tel olarak kullanılmasına karşılık diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması durumu, çalgıya hakimiyet konusunda olumlu bir etkiyi ortaya koyabilmektedir. Hiçbir şekilde parmakların tuşe ile teması kesilmediği için, basılı parmak yöntemi ile verilen keman ve viyola eğitimi, çalgıya hakimiyet konusunda önemli kazanımları sağlayabilmektedir.

2. İki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **sol el tutuşunu** olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 5 eğitimci tamamen, 3 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 12. Tel geçiş çalışmalarında sol el tutuş grafiği

Tel geçiş çalışmalarında, bir telin boş tel olarak kullanılmasına karşılık diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması durumu, sol el tutuşunun olumlu olmasını sağlayabilmektedir. Basılı parmak yöntemi ile keman ve viyola eğitimi süreci, çalgı ile temasın artmasını sağlamakta ve bu durum, tutuş davranışının da olumlu yönde gerçekleştiğini gösterebilmektedir.

3. İki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **sol el parmak konumlandırma davranışını** olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 6 eğitimci tamamen, 2 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 13. Tel geçiş çalışmalarında sol el parmak konumlandırma grafiği

Basılı parmak yönteminde ilk ilkeyi oluşturan, birinci parmağın kılavuz parmak olması, sol el parmak konumlandırma davranışını olumlu yönde desteklemektedir. Karar seslerinin birinci parmağa ait olması ve çoğunlukla birinci parmağın kaldırılmadan çalınabilmesi, parmak konumlandırmanın yitirilmesini önemli ölçüde ortadan kaldırabilmektedir. Bunun dışında yöntemin diğer ilkesi olan tuşe temasının kesilmemesi ilkesi de, parmak konumlandırma davranışına doğrudan etki edecek bir sonucu ortaya çıkarabilmektedir.

4. İki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **sol el parmak düşürme davranışını** olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; yine 6 eğitimci tamamen, 2 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 14. Tel geçiş çalışmalarında sol el parmak düşürme grafiği

Tel geçiş çalışmalarında, sol el parmak düşürme davranışlarına yönelik görüşler şu şekilde yorumlanabilir: Birinci parmağın kılavuz parmak özelliğinde olması ve tuşe temasının kesilmemesi olarak yapılandırılan iki ana ilke sonucunda, parmak düşürme davranışlarının daha olumlu bir yapıda oluşabildiğini görebilmekteyiz. Çalıcı boş tel seslendirse bile, diğer telde basılı kalan parmak sayesinde, diğer parmakların düşürülme davranışı, olumlu yönde gerçekleşebilmektedir.

5. İki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **temiz ses elde etme** durumunu olumlu yönde desteklemekte midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; 4 eğitimci tamamen, 4 eğitimci ise büyük ölçüde yanıtlarını vermiştir.

Grafik 15. Tel geçiş çalışmalarında temiz ses elde etme grafiği

Yukarıdaki verilere bakıldığında; duruş-tutuş, parmak konumlandırma ve düşürme davranışlarında basılı parmak yöntemi ile elde edilen olumlu katkının, temiz ses elde etmeye de yansıdığını görebilmekteyiz. Temasın kesilmemesi ve birinci parmağın kılavuzluk özelliği sayesinde, aralıkların daha iyi hesaplanarak temiz ses elde etmede başarının sağlanabildiğini dile getirebiliriz.

6. İki tel üzerindeki çalışmalarda, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalması koşuluna bağlıdır. Bu durum **parmak tutma davranışının kazandırılmasında** etkili bir yöntem midir? Sorusuna yönelik görüşlere bakıldığında; tüm eğitimcilerin tamamen etkili olduğu görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Grafik 16. Tel geçiş çalışmalarında parmak tutma grafiği

Bu verilere göre basılı parmak yöntemi ile sürdürülen keman ve viyola eğitimi süreci, çalıcının çalgı tuşesi ile temasının kesilmemesini sağlarken, eğitim süreci içerisinde tutuşa, parmak konumlandırmaya ve düşürmeye doğrudan etkisi olan “parmak tutma” alışkanlığının yerleşmesini de sağlayabilmektedir.

Araştırma içeriği ile bağlantılı olarak; hem yay çekme aşaması, hem tek tel çalışmaları hem de tel geçiş çalışmaları ile ilgili olarak, uygulayıcı olan keman ve viyola eğitimcilerinin ekledikleri açık uçlu görüşler ek kısımda toplanmıştır.

Ek Kısım

Başlangıç keman ve viyola eğitiminde basılı parmak yöntemine yönelik uygulayıcı görüşleri başlıklı bu araştırmada, deneysel süreç içerisinde yer alan uygulayıcı keman ve viyola öğretmenlerinin, konu ile ilgili paylaştıkları düşünceler kodlanmıştır. Bu kodlama, görüşlerden hareketle oluşturulmuştur. Bazı eğitimciler birden fazla görüş bildirmiş, bazıları ise ek görüş ihtiyacı duymamışlardır.

A. Boş tel kullanmadan yay çalışmalarının yapılması hakkındaki düşünceler:

Tablo 2. Boş Tel Kullanmadan Yay Çalışmalarının Yapılması Tablosu

Kod	f (8 kişi)
Eşgüdüm	3
Sol el duruş ve tutuşa olumlu etkisi	2
Çalgıya hakimiyet	1
Hızlı ilerleme sağlama	1

Yay çalışmalarına yönelik kodlamaya baktığımızda; birinci parmak basılı halde yay çalışmalarının yapılması konusunda 3 eğitimci, bu durumun sağ ve sol eli aynı anda çalıştırabildiğini ve eşgüdümlü bir çalışmanın ortaya çıktığını ifade etmişlerdir.

Eğitimcilerin 2'si; yay çalışmalarının birinci parmak basılı olarak yapılmasının, sol el duruş ve tutuşa olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir.

Basılı parmak yöntemi ile yapılan yay çalışmalarında, çalgıya hakimiyetin daha iyi oluşabildiğini ve böylece daha hızlı bir ilerleme sağlanabildiğini dile getiren de 1'er eğitimci bulunmaktadır.

B. Tek tel üzerindeki çalışmalar hakkındaki düşünceler:

Tablo 3. Tek Tel Üzerindeki Çalışmalar Tablosu

Kod	f (8 kişi)
Temiz ses elde etmede başarı	3
Doğru parmak konumlandırma	1

Tek tel üzerinde basılı parmak yöntemi ile yapılan eğitim sürecine yönelik görüşlerin kodlamasına baktığımızda, temiz ses elde etmede başarılı bir sonucun alındığını ifade eden 3 eğitimci bulunmaktadır.

Bu durum; tutuş, parmak konumlandırma ve parmak düşürme davranışlarının da olumlu yönde yapılabildiğinin göstergesi olarak düşünülebilir ki 1 eğitimcinin de ayrıca parmak konumlandırma davranışı konusunda olumlu görüş bildirdiğini gözlemlemekteyiz.

C. Tel geçiş çalışmaları konusundaki düşünceler:

Tablo 4. Tel Geçiş Çalışmaları Tablosu

Kod	f (8 kişi)
Çalgıya hakimiyet	1
Boş telin koşullu olarak kullanılabilmesi	1
Tel geçişlerinde zorlanma	1

Tel geçiş çalışmalarına yönelik kodlamaya baktığımızda; 1 eğitimcinin çalgıya hakimiyeti artıran bir görüş içerisinde olduğunu, bu durumun da boş telin kullanılması için diğer telde herhangi bir parmağın basılı olması koşulundan ileri gelen bir sonuç olduğunu düşünebiliriz.

Uygulayıcı olan 1 eğitimci ise; hem yay çalışmalarında, hem de tek tel üzerindeki çalışmalarda hiç boş tel kullanmamış olan çalıcının, koşullu olarak da olsa “tel geçiş çalışmalarında” boş teli kullanabilmesini olumlu bir durum olarak görmektedir.

Tel geçiş çalışmalarında, öğrencisinin zorlandığını ifade eden 1 eğitimci bulunmaktadır. Bu durum, yöneme göre oluşturulmuş olan deneysel metot içeriğinin zorluk seviyesi ya da ilgili öğrencinin fiziksel durumu ve duyuşsal düzeyi ile ilgili bir durumdan kaynaklanmış olabilir.

D. Basılı parmak yönteminin başlangıç eğitimi sürecinde kullanılması ve önerilmesine yönelik görüşler:

Tablo 5. Yöntemin Kullanılması ve Önerilmesine İlişkin Tablo

Kod	f (8 kişi)
Yöntemin kullanılması	7
Alışılmış olan yöntemin daha iyi bilinmesi	1
Yöntemin ilerleyen konular için genişletilmesi	1

Deneysel işlemi öğrencileri üzerinde gerçekleştiren uygulayıcı olarak tanımladığımız eğitimcilere son olarak, iki soru yöneltilmiştir: İlerleyen zaman diliminde yeni başlayan bireysel öğrencilerinizde basılı parmak yöntemi kullanır mısınız ve meslektaşlarınıza bu yöntemi önerir misiniz?

Kodlara bakıldığında 8 eğitimciden 7’sinin bu yöntemi kullanabileceği yönünde cevap gelmiştir. 1 eğitimci ise, yöntemi kullanabileceğini ancak, kendi eğitim aldığı klasik öğretim yöntemine daha hakim olduğunu, bu yüzden şu an için alışılmış olan yöntemi kullanmaya devam edeceğini beyan etmiştir.

Bunun dışında yöntemi kullanacağını bildiren 1 eğitimci ise; yöntemin ilerleyen konular için de kullanılması için devamının da yapılmasını istemektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Basılı Parmak Yöntemi Yay Çekme Aşaması

İlk olarak yay çekme aşaması üzerine odaklanan araştırma; duruş-tutuş, parmak konumlandırma, sağ ele etki ve eşgüdümlü çalabilme gibi alt sorularla açıklanmaya çalışılmıştır. İlk ses üretmenin gerçekleştiği bu aşamada, klasik öğretim yönteminde yer alan boş tel üzerinde yay çekme çalışmaları yerine, birinci parmak basılı halde yay çekme çalışmaları yaptırılan öğrencilere yönelik gözlemlerin sonuçlarına bakıldığında; hem sağ elin hem de sol elin birlikte kullanılabilmesi dikkat çekmektedir. İki elin bir arada kullanılmasını sağlayan basılı parmak yöntemi, eşgüdümü sağlayabilme açısından önemli bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk olarak sağ ele yoğunlaşan klasik öğretim yönteminde, çalıcının sol eli çalma işleminde yer almamaktadır. Bu durumla birlikte belli bir süre yay çalışmaları yapan çalıcı, bu süreyi geçirdikten sonra, çalgıya özgü gerekliliklerin ancak yarı kısmını öğrenebilmektedir. Basılı parmak yönteminde ise çalıcı; sol el tutuşunu, parmak konumlandırmasını ve sadece birinci parmak açısından parmak düşürme davranışını en başta yapmaktadır. Bu durum, keman ve viyola çalımı için oluşması gereken iki ayrı devrimin bir araya gelmesini ve bir bütünün oluşumunu sağlamaktadır. Böylece yöntemin, bütünsel olarak düşünmeyi öğretebildiği düşünülebilir.

Yay çekme aşamasında sorulabilecek şu iki soru akıllara gelebilmektedir. Birincisi; sol elin de devrede olmasıyla, çalıcının çalma işleminde her iki kısmı da ilk başta yürütemeyebilir düşüncesidir. Yay çekme çalışmaları üçüncü bulgu ve yorum alanında yer alan uygulayıcı eğitimcilerin görüşlerine baktığımızda, 8 eğitimci içerisinde 6 eğitimci olumsuz bir durumla karşılaşmadığını bildirmiş, 2 eğitimci bu durumun az oranda etki gösterdiğini dile getirmiştir. Burada sol elin hareket halinde olmaması, yani ses üretme esnasında sadece birinci parmağın sabit bir şekilde basılı kalması, bu olumlu sonucun ortaya çıkmasını sağlamıştır diye düşünebiliriz.

Bu konu ile ilgili akıllara gelebilecek ikinci soru ise, birinci parmağın doğru yere basıp basmadığı ile ilgilidir. Yönteme ilişkin açıklama kısmında belirtildiği gibi; basılı parmak yönteminde çalım işlemine başlamadan ilgili boş tel duyulur. Daha sonra birinci parmak bir tam ses yani büyük ikili aralığı uzaklığında ilgili tele düşürülür. Doğru ses elde edildiğinde çalım başlayabilir. Bu, temiz ses elde etmek için gerekli bir uygulamadır. Çalım bittikten sonra tekrar boş tel duyularak kontrol sağlanmış olur. Çalım öncesinde ve sonrasında boş tel ile sesi kontrol etmek, hem birinci parmağın konumu ve düşürülmesi, hem de ses temizliği açısından öneme sahiptir. Bu yüzden, birinci parmak ile ilgili akıllara gelebilecek ikinci düşünce de büyük oranda ortadan kaldırılabilmiştir.

Tüm bu açıklamalar ışığında, uygulayıcı görüşleri kapsamında yay çekme aşamasında ortaya çıkan sonuç; duruş-tutuş, parmak konumlandırma-düşürme, sağ ele etki ve eşgüdümün sağlanabilmesi gibi başlıklar açısından, basılı parmak yönteminin etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Basılı Parmak Yöntemi Tek Tel Çalışmaları

Tek tel üzerindeki çalışmalar; duruş-tutuş, parmak konumlandırma-düşürme, temiz ses elde edebilme, ritmik ve tempoda çalabilme gibi alt başlıklar üzerinden incelenmiştir. Tek tel üzerinde yine boş tel kullanmadan yapılan bu aşamada, yay aşamasına paralel olarak duruş-tutuş ve parmak konumlandırma açılarından olumlu bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bunun yanında tek tel

üzerinde önemli davranışlar olan parmak düşürme, temiz ses elde edebilme, ritmik ve tempoda çalabilme konularında da olumlu bir görüşün savunulduğu söylenebilir.

Tek tel üzerinde boş tel kullanmadan yapılan keman ve viyola eğitimi sürecinde, yöntemin iki ana ilkesinin çalma işlemine olumlu yönde etkisinin olduğu gözlenmektedir. Burada tuşe temasının kesilmemesi ve birinci parmağın karar ses olmasıyla kılavuz parmak özelliği taşıması durumu, diğer parmakları toparlayıcı bir etki yaptığı gerçeğini karşımıza çıkarmaktadır. Bu durum parmak düşürme ile birlikte, aralıkların daha iyi hesaplanması sonucunda temiz ses elde etmede olumlu bir katkı sağladığını bize göstermektedir. Tek tel üzerindeki çalışmalarda, uygulayıcı görüşlerine göre, ritmik ve tempoda çalma konularında olumlu bir sonucun ortaya çıkmasına rağmen, diğer davranışlar kadar yüksek derecede bir sonucun olmamasını, çalışma metodunda dörtlük süre değerinin tartımsal olarak en küçük birim olması durumuna bağlayabiliriz.

Bu tartışma ışığında, basılı parmak yöntemi tek tel üzerindeki çalışmalarda; tuşe temasının kesilmemesi ve birinci parmağın kılavuz parmak özelliği taşıması durumu, keman ve viyola eğitimi sürecinde pratik ve sağlam bir teknik yapının oluşmasını, uygulayıcı görüşleri çerçevesinde bize göstermektedir.

Basılı Parmak Yöntemi Tel Geçiş Çalışmaları

Tek tel üzerinde ayrı ayrı çalışmaların yapılmasının ardından iki telin birleşimi ile ilgili davranışlara bakıldığında, şu önemli durum göze çarpmaktadır: Çalıcı, çalışma işleminde ilk defa boş teli kullanabilmektedir. Ancak iki teli kapsayan bu geçiş işleminde, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı olması koşuluna bağlıdır. Bu koşulla birlikte yöntemin iki ana ilkesini oluşturan tuşe temasının kesilmemesi ve karar seslerinin birinci parmağa ait olması durumu, tel geçiş çalışmalarının da basılı parmak yöntemine uygun bir şekilde yapılabilirliğini ortaya koymaktadır. Bu durum, tel geçiş aşamasında da bazı teknik davranışların olumlu yönde var olmasını sağlamaktadır. Uygulayıcı eğitimciler; tutuş, parmak konumlandırma ve düşürme, temiz ses elde edebilme gibi çeşitli davranışlarda basılı parmak yöntemi ile başarı sağladıklarını dile getirmişlerdir. Bu davranışlar yanında yöntemin doğası gereği tuşe temasının kesilmemesi ile birlikte, yaylı çalgı çalımında çok önemli yer tutan parmak tutma davranışının kavratılabildiği, uygulayıcı olan eğitimcilerin görüşleri çerçevesinde ortaya çıkmaktadır.

Son olarak klasik öğretim yönteminde tel geçişlerini yapmak için çalıcı sağ ele yani yay tutan eline yoğunlaşabilmektedir. Bu olağan bir durumdur. Ancak basılı parmak yönteminde boş tel kullanabilmenin koşulu, diğer telde herhangi bir parmağın (özellikle son çalınan notaya ait parmağın) tutulmasıdır. Bu durum sonucunda tuşeyle bağını hiçbir şekilde koparmayan çalıcı, çalgıya hakimiyet ve eşgüdümlü çalabilme davranışlarını da başarılı bir şekilde yerine getirebilmektedir.

Araştırmanın bütünü için genel bir sonuç düşünüldüğünde; Başlangıç keman ve viyola eğitiminde basılı parmak yöntemine yönelik uygulayıcı görüşleri birbirine benzer değerlendirmeler içermesi bakımından tutarlı sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. Uygulayıcı eğitimcilerin görüşleri çerçevesinde ve bu çalışma kapsamında; basılı parmak yönteminin etkili, verimli ve uygulanabilir bir yöntem olduğu sonucu karşımıza çıkmaktadır.

ÖNERİLER

Bu araştırmanın bulguları ve ortaya çıkan sonuçları ekseninde, yapılabilecek öneriler şu şekildedir:

1. Basılı parmak yöntemi içerisinde açıklandığı üzere, birinci parmağın basılarak çalgı eğitimine başlandığı bilinmektedir. Burada en önemli husus, her çalışmaya başlamadan önce boş telin duyulması ve ardından birinci parmağın tele düşürülmesidir. İlgili çalışmanın bitimi ardından da yine boş telin duyulması ve ses temizliğinin (entonasyon) kontrolü sağlanmalıdır. Böylece öğrenci, çalışma başında ve bitiminde hem tuşe üzerine düşürdüğü birinci parmağı ve bu parmağın kayma durumunun olup olmadığını kontrol edebilecek, hem de çalışma içerisinde ilk iki aşamada boş tel kullanmadan yöntemin gerekliliklerini yerine getirebilecektir. *(Belli bir süre sonra bu durum sadece çalışma başında yapılabilir ve alıştırmalar iterek tamamlandığı için konu başından sonuna kadar durmadan çalım işlemi sürdürülebilir.)* Bu açıklamalar ışığında basılı parmak yöntemi ile yapılması düşünülen başlangıç keman ve viyola eğitimi sürecinde bu durum üzerinde hassasiyetle durulması önerilmektedir.
2. Basılı parmak yöntemi tel geçiş çalışmalarında, bir telin boş tel olarak kullanılması, diğer telde herhangi bir parmağın basılı kalmasına bağlıdır. Çalışmanın bu konu ile ilgili uygulamalarının takip edilmesi ve parmak tutma işlemi üzerinde özenle durularak, yöntemin ilkeleri bağlamında eğitimin sürdürülmesi önemle sağlanmalıdır.
3. Başlangıç aşamasında, basılı parmak yöntemi ile yapılan keman ve viyola eğitimi, farklı yaş gruplarında ve farklı eğitim kademelerinde ve düzeylerinde denenmeli ve daha genellenebilir sonuçlar elde edilmesi sağlanabilmelidir.
4. Uzaktan eğitim ile yapılan bu süreçte, basılı parmak yönteminin yüz yüze olarak da denemelerinin yapılması sağlanmalı, hem uzaktan eğitim hem de yüz yüze eğitim süreçleri içerisindeki durumu değerlendirilerek karşılaştırmalı bir sonucun ortaya çıkmasına çalışılmalıdır.
5. Öğretici konumunda olan her kademedeki keman ve viyola öğretmenlerinin basılı parmak yöntemi hakkında bilgilendirmelerinin sempozyum, çalıştay ve benzeri etkinliklerle yapılması ve bu konuda görüşlerinin alınması sağlanmalıdır.
6. Basılı parmak yönteminin felsefesi somutlaştırılarak yurt içi ve yurt dışı kaynaklar listesine alınımı sağlayıcı basım işlemleri gerçekleştirilmeli, ihtiyaç duyan keman ve viyola eğitimcilerinin yararlanabilmesi sağlanmalıdır.
7. Yöntemin felsefesini yansıtan basılı parmak yöntemi ile oluşturulmuş keman ve viyola metotlarının, ilgililerle paylaşılacak düzenlemeleri oluşturması önerilmektedir.
8. Yöntem ile ilişkili oluşturulmuş keman ve viyola metotlarının, uygulayıcı öğretmenlerin görüşleri çerçevesinde genişletilmesi ve ilerleyen konu başlıkları içerisinde de devamının getirilmesi sağlanmalıdır.
9. Basılı parmak yöntemi ekseninde keman ve viyola eğitimi verecek olan eğitimcilerin, oluşturulan metot dışında da öğrenci seviyesine göre kendi çalışmalarını da kullanabilmesi önerilmektedir. Bu çalışmaların, yöntemin ilkelerine göre ve

aşamalarına uygun bir biçimde yapılmasının önemli olduğu ve yapılan çalışmaların yönetime olumlu bir katkı sağlayacağı ayrıca düşünülmektedir.

10. Hem boş tel üzerine konumlanan klasik öğretim yöntemi, hem de birinci parmak ve tuşe teması üzerine konumlanan basılı parmak yöntemi, yaylı çalgılar olan keman ve viyola eğitimi sürecinde tercih edilebilir. Öğrenenin bilinç ve duyuş düzeyine göre öğretim yöntemlerinin tercih edilebileceği ya da belli aşamalarda karma olarak verilebileceği düşünülmektedir. Burada önemli olan durumun, hangi öğretim yöntemi kullanılırsa kullanılsın, öğrenci ya da çalışının verimliliği olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Albuz, A. (1995). *Başlangıç viyola öğretim yöntem ve tekniklerinin incelenmesi, sınanması ve değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aytekin, N. (2012). *Keman eğitiminin ilk üç yılında uygulanabilecek pedagojik yaklaşımlar ve kullanılacak yöntemler*. Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bergmann, A. & Zimmer, F. (2016). *Violaschule. Creative Commons-Attribution Share Alike 4.0* [https://imslp.org/wiki/Violaschule_\(Bergmann%2C_A.\)](https://imslp.org/wiki/Violaschule_(Bergmann%2C_A.)) sayfasından erişilmiştir.
- Bergonzi, L. (1997). The effects of finger placement markers and harmonic context on the development of intonation performance skills and other aspects of musical achievement of sixth-grade beginning string students. *Journal of reserch in music education*, 45(2) 197-211
- Bascon, L. M. M. (2013). Principales aportaciones a la didactica de la viola de Francisco Fleta Polo: el nuevo sistema para el estudio de las posiciones fijas. *Revista de educaçao e humanidades*, 4, 343-354. <http://revistaseug.ugr.es/index.php/dedica/article/view/7064/6163>
- Bugeja, C. (2009). Parental involvement in the musical education of violin students: Suzuki and traditional approaches compared. *Australian Journal of Music Education*, 1, 19-28.
- Can, Ö. (2012). *Keman öğretimi I*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Can, Ö. (2016). *Viyola öğretimi I*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Cavallini, E. (n.d.). *Elementare e progressivo delle viola*. Milano: Guida per lo studio.
- Crickboom, M. (1929). *Violinschule: theorie und praxis in 5 heften*. Bruxelles: by Schott Freres.
- Eberhardt, G. (1911). *Violin School for Beginners*. vol 2, Leipzig: C.F.K. Nachfolger.
- Ece, A.S., & Dönmez, E.C., & Kınıklı, B.B. (2013). Ulusal ve uluslararası alandaki başlangıç viyola metot kitaplarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(5), 937-959.
- Fayez, S. (2001). *Kuramdan uygulamaya başlangıç keman eğitimi: teknik-ilke-yöntemler*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Gibson, A. (Ed.). (1902). *The viola*. London: Novello and company limited printers.
- Giorgetti, F. (n.d.). *Metodo l'alto viola*. Milano: R. stabilimento ricordi.

- Gonzalez, R. M. & Tejada, J. (2018). Problemas técnicos en iniciación al violín: un estudio exploratorio en el aula con alumnos de 4 y 5 años. *Revista Electrónica Complutense de Investigación en Educación Musical*, 15, 119-138. <https://revistas.ucm.es/index.php/RECI/article/view/59576/4564456548354>
- Göktürk Cary, D. (2013). *Suzuki Keman Metodu Öğretim Teknikleri – I*. Ankara: Murat kitabevi.
- Göktürk Cary, D. (2015). Keman eğitiminde Paul Rolland yöntemi: Türk keman eğitiminde kullanılabilirliği. *Buca eğitim fakültesi dergisi*, 39, 82-91. <https://dergipark.org.tr/adresinden alınmıştır>.
- Göktürk Cary, D. (2011). Comparing two contemporary violin teaching methods: Suzuki and Rolland, *Kastamonu eğitim dergisi*, 19(2), 401-408. http://www.kefdergi.com/pdf/19_2/19_2_4.pdf
- Günay, E. & Uçan, A. (2006). Çevreden evrene keman eğitimi 1, Ankara: Evrensel müzikeyi.
- Gün Duru, E. (2016). Keman eğitiminde sol el tekniği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(35), 262-268.
- Hakioğlu, S. (2018). Viyola eğitiminde viyolaya özgü teknik yaklaşımlar. *İdil dergisi*, 7(44), 429-434. <http://www.idildergisi.com/makale/pdf/1519325286.pdf>
- Hermann, F. (t.y.) *Violin Schule*. vol 1, Leipzig: Röder'schen.
- Joachim, J., & Moser, A. (1905). *Violinschule 1a*. Leipzig: Röder'schen.
- Kayser, H.E. (n.d.). *Nouvelle methode d'alto*. Opus 54, Hambourg: ?
- Kreuz, E. (n.d.). *Progressive studies for the viola*. ?,?
- Kurtuluş, G., Özal, K., Akın, O.N. (Ed.). (2017). *Ortaöğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi viyola 9*. Ankara: MEB Devlet Kitapları, Başak matbaacılık ve tanıtım hiz. ltd. şti.
- Lestan, D.T. (n.d.). *Metodo elemental de viola*. Madrid: Almacen Musica.
- Laoureux, N. (1943). *A practical method for the violin*. part 1, USA: Copyright by G. Schirmer.
- Özkarar, G. (2017). *Tarihsel süreçte gelişen viyola ekolleri*. İstanbul: Hiperyayın.
- Ritter, H. (1904). *Viola schule*. Leipzig: Carl Rühle's musik-verlag.
- Seybold, A. (1911). *Neue violin etuden-Schule*. opus.182 heft I, Hamburg.
- Sevcik, O. (1956). *School of bowing technique for viola (alto)*. opus 1, part 1, arranged by Lionel Tertis, London: Bosworth & Co.
- Sevsay, E. (2015). *Orkestrasyon: çalgılama ve orkestralama sanatı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sitt, H. (n.d.). *Praktische bratschen-schule (viola)*. Leipzig: C.F.Peters.
- Suzuki, S. (1978). *Suzuki violin method volume I*. Miami Florida: Warner Bros.
- Tanrıverdi, F.A. (1993). *Viyola metodu I*. Ankara: Gaye Filmcilik ve Matbaacılık.
- Vimeux, J. (n.d.). *Methode d'alto*. Paris: ?.

Volmer, B. (1983). *Bratschenschule*. Mainz: Schott Music.

Weber, C. (n.d.). *The premier method for viola*. Philadelphia, PA: J. W. Pepper.

Yılmaz, H. H. (2003). *Birinci Konumda Türkülerle Çağdaş Keman Eğitimi (Başlangıç)*. Ankara: Senfoni Müzik.